

Ribe Stift

Den 14. januar 2015

Kompetencefordelingen mellem menighedsråd, provstiudvalg og stifter

Kompetencen til at varetage de mange kirkelige opgaver er fastlagt i den kirkelige lovgivning, hvor kompetenceregler – og dermed også kompetencefordelingen mellem de forskellige kirkelige myndigheder - findes spredt over alt i love, bekendtgørelser, cirkulærer mv.

Nedenstående er derfor alene en oversigt over de væsentligste opgaver og beføjelser.

Menighedsrådet

Menighedsrådet styrer sognets anliggender, med mindre andet er særligt hjemlet i loven.

Hovedopgaverne er:

- At administrere kirken og præsteembedets faste ejendom
- At administrere kirkegården
Herunder træffe afgørelse om urneflytning
- At udarbejde og ajourføre kirkegårdsvedtægt og takstblad
- At administrere kirkens og præsteembedets indtægter
- At udarbejde budgetter og regnskaber for kirken, kirkegården og præstegården
- At fungere som begravelsesvæsen
- At medvirke ved besættelsen af ledige præstestillinger i sognet
- At fungere som arbejdsgiver for medarbejdere i stillinger som kirkefunktionærer ved kirke og kirkegård
- At fastsætte stillingsindholdet for kirkefunktionærer samt lede og fordele de ansattes arbejde
- At deltage i valg af provstiudvalg, valg af stiftsråd og valg af biskop
- At deltage i tilrettelæggelsen af gudstjenester
- At behandle spørgsmål, der vedrører menigheden, herunder kontakt til de kirkelige tilsynsmyndigheder

Menighedsrådet har således beslutningskompetencen, men på en række områder kræves en godkendelse fra provstiudvalg, stift eller ministerium, før beslutningerne lovligt kan gennemføres.

Hverken menighedsrådsmedlemmer eller menighedsrådet er i noget almindeligt underordningsforhold til nogen anden myndighed. Andre myndigheder – herunder de kirkelige – kan dermed ikke give menighedsrådet eller dets medlemmer tjenstlige ordrer eller reagere med tjenstlige sanktioner.

Provstiudvalget og stiftsøvrigheden fører dog tilsyn med menighedsrådets økonomiske forvaltning, og biskoppen fører tilsyn med menighedsrådets funktion i øvrigt (legalitetskontrol).

Provstiudvalget

Provstiudvalgets beføjelser omfatter bl.a. følgende:

- Godkendelsesbeføjelser i forbindelse med menighedsrådenes budgetter og regnskaber
- Godkendelse af dispositioner vedrørende kirkegårde (træer, dræning mv.)
Ændring og regulering af kirkegårdens indretning samt anlæggelse af materialeplads/depotplads skal godkendes af provstiudvalget. Det samme gælder for fjernelse af træer på kirkegården og forslag til dræning (dog ikke omfangsdræn om kirken) af en kirkegård.
- Godkendelse af kirkegårdsvedtægter
Alle ændringer i kirkegårdsvedtægter skal godkendes af provstiudvalget.
- Godkendelse af køb og salg af arealer og bygninger uden for kirkegården til brug for kirken eller kirkegården.
 - Menighedsrådet ansøger om principitilladelse til køb af areal til formål vedrørende kirke eller kirkegård.
 - Provstiudvalget indpasser udgiften i provstiets økonomi
- Godkendelse af opførelse, ombygning og nedrivning af bygninger uden for kirkegården til brug for kirkegården eller kirken.
 - Fx velfærdsbygninger og sognegårde
 - Menighedsrådet orienterer provstiudvalget om planerne/opgaven.
 - Menighedsrådet definerer opgaven, evt. med bistand fra stiftsøvrighedens konsulenter.
 - Provstiudvalget indpasser opgaven i provstiets økonomi.
- Erklæringer til brug for andre myndigheders afgørelsesvirksomhed
Fx Fredningsnævnet, kommunen eller stiftet
- Godkendelse af forpagtningskontrakter
Hjælp til udarbejdelse af forpagtningskontrakter kan fås ved henvendelse til præstegårdskonsulenten for Ribe Stift: SEGES, Agro Food Park 15, Skejby, 8200 Århus N.
- Tilsyn med menighedsrådenes økonomiske forvaltning (legalitetskontrol)
Provstiudvalget udøver bl.a. forvaltningstilsyn med menighedsrådene i løbet af året.
Kvartalsvis udarbejder menighedsrådets kasserer/regnskabsfører en regnskabsrapport til menighedsrådet. Rapporten skal mindst indeholde oplysninger svarende til regnskabsblankettens oversigtsdel, hvis der udarbejdes specifikationer til hovedtallene og specificerede afvigelser i forhold til budgettallene.
Senest 2 måneder efter et kvartals udløb indsendes den af menighedsrådet behandlede og godkendte kvartalsrapport til provstiudvalget.

Stiftsøvrigheden

Stiftsøvrighedens beføjelser omfatter bl.a. følgende:

- Legalitetskontrol i forhold til provstiudvalg og menighedsråd
- Ret til at sætte lovstridige menighedsrådsbeslutninger ud af kraft

- Pålægge medlemmer af menighedsrådet at udføre lovpligtige foranstaltninger, herunder ved tvangsbøder
- Ret til at anlægge erstatningssag mod menighedsrådsmedlemmer, der har påført kirken tab
- Status som statslig sektormyndighed i henhold til planlovgivningen (region-, kommune- og lokalplaner mv.)
- Godkendelse af udvidelse, ombygning eller ændring af kirkebygninger efter nærmere regler
- Godkendelse af istandsættelse af kirkebygninger, der er over 100 år gamle
- Godkendelse af ændring eller istandsættelse af inventar, der er over 100 år gammelt
- Godkendelse af forslag til anskaffelse, ændring eller istandsættelse af visse typer af kirkeinventar (alter, døbefond mv.)
- Godkendelse af restaurering af kalkmalerier
- Godkendelse af visse typer af kunstnerisk udsmykning i kirken
- Godkendelse af anlæggelse, udvidelse og nedlæggelse af kirkegårde og parkeringspladser til brug for kirken eller kirkegården
- Godkendelse af opførelse, ombygning eller nedrivning af bygninger på kirkegården
- Godkendelse af ændring, omsætning eller nedrivning af kirkegårdes indhegning og indgangspartier
- Godkendelse af etablering af omfangsdræn om kirkebygninger
- Ankeinstans for visse afgørelser truffet af provstiudvalget
- Godkendelse af salg, ombygning mv. af fredede præstegårde
- Frigivelse af prohiberede midler fra arv og gaver

Biskoppen

- Tilsyn med menighedsrådets funktion i øvrigt (dvs. alt ud over økonomi)
- Pastoratsændringer
- Øverste tilsyn med ministerialbogsføringen (kirkebogsføring)
- Ansættelse af stiftspersonale
- Tilladelser til omlægning af gudstjenester (højmesser)
- Vielser uden for kirkerummet
- Tilladelser i henhold til reglerne om konfirmationsforberedelse
- Afgørelse i sager om ligflytninger
- Klageinstans i forhold til afgørelser truffet af præster, menighedsrådet og provstiudvalg
- Tilsyn med præsternes forkyndelse
- Arbejdslederbeføjelser i forhold til præsterne

Øvrige kompetencer

Ud over de ovenfor nævnte instanser er der spredt over kirkelovgivningen tillagt særskilte kompetencer til biskoppen, provsten og præsten i forhold til gudstjenester og kirkelige handlinger mv.